

Handreiking natuurinclusieve melkveehouderij

Artikel 3.100 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Waarom deze handreiking?

Voor veehouderijen met een natuurinclusieve bedrijfsvoering geldt een uitzondering op de regels inzake ammoniakemmissiereductie-eisen voor stalsystemen. De voorwaarden voor het maken van een uitzondering zijn opgenomen in artikel 3.100 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant (Uitzondering natuurinclusieve veehouderij). Deze uitzonderingspositie heeft betrekking op de verplichte stalaanpassingen van verouderde stallen die niet voldoen aan de maximale emissie-eisen uit bijlage 6 van de Omgevingsverordening. Daarnaast is in het tweede lid van artikel 3.100 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant een uitzondering opgenomen voor een nieuwe vrijlooptal voor melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar als onderdeel bij een natuurinclusieve bedrijfsvoering. De uitzonderingspositie is gebaseerd op het uitgangspunt dat de stal een onderdeel is van een integraal duurzamere bedrijfsvoering die als totaal bijdraagt aan de te behalen emissiedoelen. Dit om de (omschakeling naar) natuurinclusieve veehouderij verder te stimuleren.

De in artikel 3.100 opgenomen voorwaarden zijn als volgt:

- a. de stallen zijn onderdeel van een natuurinclusieve bedrijfsvoering;
- b. de veehouderij beschikt blijvend over voldoende grond voor een veebezetting van 2 GVE per hectare;
- c. door het treffen van aanvullende maatregelen is de gemiddelde emissie op bedrijfslocatieniveau gelijk aan de toepassing van emissiearme huisvesting die voldoet aan Bijlage 6 Technische eisen huisvestingssysteem, als onderdeel van een niet natuurinclusieve bedrijfsvoering; en
- d. uit monitoring blijkt dat het bedrijf gemiddeld op jaarniveau aan de voorwaarde onder c. voldoet.

Deze handreiking biedt een instrument dat gebruikt kan worden om aan te tonen dat aan de voorwaarden uit artikel 3.100 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant wordt voldaan. Op dit moment is dit alleen nog te gebruiken voor melkveehouderijen omdat voor deze sector inmiddels voldoende maatregelen en instrumenten voorhanden zijn om aan de voorwaarden te voldoen. Deze handreiking voor melkveehouders is een eerste stap in de ontwikkeling naar meer handreikingen, ook voor andere type bedrijven.

De provincie Noord-Brabant ondersteunt en faciliteert veehouders om de stap te maken van gangbare landbouw naar natuurinclusieve grondgebonden landbouw.

Bij natuurinclusieve landbouw produceren agrariërs voedsel en gewassen in harmonie met milieu, natuur en landschap. Zij doen dit door natuurlijke processen in de bedrijfsvoering te integreren, te zorgen voor een gezond bodem- en watersysteem, een aantrekkelijk landschap en meer biodiversiteit, passend binnen een economisch rendabele bedrijfsvoering. Dit kan bijvoorbeeld door minder kunstmest, bestrijdingsmiddelen en medicatie te gebruiken en meer ruimte te geven aan planten en dieren.

Met de uitzondering in de Omgevingsverordening Noord-Brabant voor natuurinclusieve landbouw kan een bredere onderbouwing voor het positieve effect van een natuur inclusieve bedrijfsvoering op het milieu, via een goede score op de indicatoren, ontwikkeld worden.

Door natuurinclusieve landbouw in de gehele bedrijfsvoering te implementeren worden investeringen gedaan die gericht zijn op extensivering en beperking van mineralenverliezen naar bodem, water en lucht. De te treffen maatregelen ten behoeve van natuurinclusieve landbouw zijn niet nader omschreven in de Omgevingsverordening Noord-Brabant, daarom vinden Gedeputeerde Staten het wenselijk met een handreiking enige handvatten te geven.

Opzet van de handreiking

Deze handreiking geeft handvatten op basis van een onderbouwing voor natuurinclusieve landbouw en biedt doelen waarnaar omschakelende bedrijven moeten streven. Deze handreiking is een instrument om het gesprek zowel intern als extern over natuurinclusieve landbouw te voeren. Vrijwillig, maar niet vrijblijvend!

De handreiking bevat een praktische invulling van een aantal voorwaarden en begrippen uit de Omgevingsverordening Noord-Brabant in relatie tot een natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Er bestaat geen verplichting om gebruik te maken van deze handreiking. Een veehouder kan er ook voor kiezen om op een andere wijze aan te tonen dat hij voldoet aan de voorwaarden die in de Omgevingsverordening Noord-Brabant zijn opgenomen. In dat geval moet de veehouder zelf daarvoor ook de onderbouwing leveren.

Toepassingsbereik van de handreiking

Deze handreiking is bedoeld voor melkveehouderijen met een natuurinclusieve bedrijfsvoering of melkveehouderijen die willen omschakelen naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering en die gebruik maken of wensen te maken van de uitzonderingspositie zoals opgenomen in artikel 3.100 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. De handreiking is gebaseerd op de Brabantse Biodiversiteitsmonitor (BBM), omdat deze integraal is, goed past bij de doelen vanuit de overheid, veehouders stimuleert te verbeteren en praktisch toepasbaar is.

De maatregelen die getroffen worden moeten leiden tot doelen in de vorm van indicatoren waaraan punten zijn toegekend. Indien de vermelde score wordt behaald op basis van de laatste ingevulde kringloopwijzer(s) en rapportage(s) naar Agrarische Collectieven, voldoet de veehouderij aan voorwaarden c en d zoals opgenomen.

Hoe te gebruiken/toelichting handreiking

De Brabantse Biodiversiteitsmonitor (BBM) vormt de basis voor inhoudelijke uitwerking van natuurinclusieve landbouw. De BBM is integraal, past goed bij de doelen vanuit de overheid, het stimuleert veehouders te verbeteren en is praktisch toepasbaar. Voor de eenduidigheid met andere provinciale activiteiten rondom natuurinclusieve landbouw, de aansluiting bij de nationaal ontwikkelde Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) zijn de huidige indicatoren en streefwaarden uit de BBM de basis voor deze handreiking voor natuurinclusieve melkveehouderij. De controle systematiek die uitgewerkt is voor de BBM, op basis van uitdraaien van de Kringloopwijzer en Scan Office van Agrarisch Collectieven, wordt gebruikt voor het aanleveren en controleren van de gegevens en om te aan te tonen dat aan de voorwaarden uit de Omgevingsverordening Noord-Brabant voldaan wordt.

Voor uitzondering op de ammoniakemissie-eisen is een goede onderbouwing op basis van een lage veebezetting, maximaal 2 Groot Vee Eenheden (GVE)/ha via een rekenmethodiek mogelijk, die gegevens bieden een goed onderbouwde basis voor een verminderde ammoniakuitstoot (De Wit et al. 2021). De BBM heeft echter een ruimere reikwijdte en zorgt tevens voor verbetering van water-, bodem- en luchtkwaliteit, verlaging van broeikasgasemissies en verbetering van de biodiversiteit. Met minimaal 1000 punten op de BBM in combinatie met een lage veebezetting (≤ 2 GVE) en weidegang van het (melkvee ≥ 720 uur/jaar) behaalt een veehouder op diverse beleidsthema's verbeteringen en vormt daarmee de basis voor het voldoen aan voorwaarde c uit artikel 3.100 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant.

Het kan nodig zijn om meerjarige cijfers in beschouwing te nemen om risico's van 'slechte' jaren af te dekken bij veehouders die in de omschakelfase zitten. De provincie Noord-Brabant kan besluiten om bij de monitoringsvoorwaarden tevens de monitoring van voorgaande jaren te betrekken om hiermee onvoorziene tegenvallers of slechte jaren te compenseren.

Scoringtabel indicatoren Natuurinclusieve Landbouw - melkveehouderij

Te behalen doelen voor een natuurinclusieve bedrijfsvoering in balans met de omgeving, en dat zorg draagt voor landschap en biodiversiteit op en rond het bedrijf.

Uitgangspunten:

- Aantal uren weidegang ≥ 720 uur/jaar voor melkkoeien (bron: digitale weidegangkalender, Skal certificaat en/of het certificaat weidegang (zie ook BZV));
- Minimaal 1000 punten (inclusief weidegang) op de onderstaande scoringstabel conform Brabantse Biodiversiteitsmonitor (obv uitdraai Brabantse biodiversiteitsmonitor gebaseerd op recente KringloopWijzer en recente Scan-Office van Agrarische Collectieven/BoerenNatuur)

Indicatoren	Score melkveehouder	Punten
% Blijvend grasland	$\geq 80\%$	200
	$\geq 70\%$	150
	$\geq 60\%$	100
	$\geq 50\%$	50
% Eiwit van eigen land	$\geq 70\%$	200
	$\geq 65\%$	150
	$\geq 60\%$	100
	$\geq 55\%$	50
N-bodemoverschot(kg N/ha)	≤ 60 kg N/ha	200
	≤ 90 kg N/ha	150
	≤ 120 kg N/ha	100
Broeikasgasemissie(g CO ₂ eq/kg FPCM)	≤ 1000 g/kg FPCM	200
	≤ 1100 g/kg FPCM	150
	≤ 1200 g/kg FPCM	100
Ammoniakuitstoot(kg NH ₃ /ha)	≤ 45 kg NH ₃ /ha	200
	≤ 55 kg NH ₃ /ha	150
	≤ 65 kg NH ₃ /ha	100
	≤ 75 kg NH ₃ /ha	50
% (Agrarisch) natuurbeheerland	$\geq 25\%$	200
	$\geq 15\%$	150
	$\geq 5\%$	100
	$\geq 1\%$	50

% Kruidenrijk grasland	$\geq 50\%$	200
	$\geq 30\%$	150
	$\geq 15\%$	100
	$\geq 5\%$	50
% Groen-blauwe dooradering	$\geq 10\%$	200
	$\geq 7,5\%$	150
	$\geq 5\%$	100
	$\geq 2,5\%$	50
Gebruik gewasbeschermingsmiddelen	Geen gebruik chemische gewasbeschermingsmiddelen	200
	Geen gebruik glyfosaat	100
Gebruik stikstof-kunstmest(kg N/ha)	Geen gebruik stikstof-kunstmest	200
	≤ 50 kg N/ha	150
	≤ 100 kg N/ha	100
P-bodemoverschot(kg P2O5/ha)	≤ 10 kg P2O5/ha	150
	≤ 5 kg P2O5/ha	100
	≤ 0 kg P2O5/ha	50
Weidegang (uur/jaar)	≥ 1440 uur/jaar	200
	≥ 720 uur/jaar	150
Eiwit in het totaalrantsoen (g RE/kg ds)	≤ 150 g RE/kg ds	150
	≤ 155 g RE/kg ds	100
	≤ 160 g RE/kg ds	50
TOTALE maximale SCORE		2500